

Азатот

Говард Лавкрафт

Переклад Анатолія Пітика

Коли час поглинув наш світ і здатність дивуватися була втрачена людьми; коли сірі міста здійнялися в димне небо похмурими, огидними баштами і їхні тіні віднімали мрії про сонце або весняні завітчані луки; коли просвітництво зірвало з Землі її величну мантию краси і поети почали оспівувати одних тільки викривлених примар з тьманими, зануреними в споглядання себе очима; коли прийшли ці дні і дитячі надії розтанули назавжди, з'явилася людина, котра вирушила за межі життя в безкінечні космічні сфери, на пошуки давно зниклих мрій.

Про ім'я та оселю тої людини мало що було написано, адже вони лише частинка поснулого світу, але і про те, і про інше говорили щось незрозуміле. Достатньо знати тільки те, що чоловік той мешкав у місті високих стін, де панували безликі сутінки, що він тяжко гарував серед тіней і неладу і повертався ввечері до кімнатки, вікна якої виходили не на поля й гаї, а на тьмянний двір, куди в тупому відчаї дивилися інші вікна. Крізь ту шибку видно було одні стіни та вікна, хіба що іноді, коли майже повністю висунутися з вікна, можна було побачити, як маленькі зірки пропливали в небі. А, оскільки стіни та вікна можуть рано чи пізно позбавити розуму людину, котра багато читає та мріє, то мешканець кімнатки взяв собі за звичку щоночі висовуватися з вікна, аби хоч краєм ока побачити клаптик того, що не належало цьому світу з його сірими багатопверховими містами.

Через багато років він почав давати зорям, що повільно пливли в небі, імена і уявляв, немов йде за ними, коли вони, на жаль, прослизали геть, аж доки йому не відкрилося багато секретів, чиє існування залишалося таємницею для простих людей. І однієї ночі жадані небеса, подолавши бездонну прірву, спустилися до вікна цієї людини, щоб злитися із затхлим повітрям кімнати і зробити його частиною своїх неймовірних див.

Прийшли дикі потоки фіолетової півночі, що виблискували золотими часточками; вихори пилу та вогню проникли з величних країв, наповнюючи кімнату запахами, котрі лежали за межами всіх світів. Опіумні океани розливалися там, запалені сонцями, про існування яких не відала жодна жива душа і в їхніх виразах були дельфіни та морські німфи безпам'ятних глибин. Безшумна вічність клубочилася довкола мрійника, відносила його в далину, навіть не торкаючись тіла, що застигло, висунувшись із самотнього вікна. Багато днів, котрих не злічити жодному з людських календарів, потоки із далеких сфер м'яко оголяли його, аби він міг возз'єднатися з мріями, яких таких жадав, мріями, про які вже забуло людство. І впродовж безлічі часових циклів вони залишили його спати на зеленому узбережжі світанку, на зеленому узбережжі, просоченому ароматом квітів лотоса і всіяному червоними ліліями...